

הלכות שופר

הלכות שופר פרק ב

❖ החייבים והפטורים (א-ב)

א הכול חייבין לשמוע קול שופר, כהנים לויים -

הדגשה, שלא נטעה לפוטרים מתוך שאנו לומדים את התקיעות מהיובל (א,א) ואין ביובל לגבם זמן גאולת קרקעות¹. **גרים ועבדים משוחררים -** "כל הגויים

כולם, כשיתגייירו ויקבלו

עליהן כל המצוות של תורה,

והעבדים, כשיתחררו -

הרי הן כישראל לכל דבר..."

(ביאה יב,ע"ז). **נשים -** שהרי

"... כל מצות עשה שהיא

מוזמן לזמן, ואינה תדירה -

נשים פטורות: חוץ מקידוש

היום, ואכילת מצה בלילי

הפסח, ואכילת הפסח ושחיטתו, והקהל, ושמחה -

שהנשים חייבות" (עבודה זרה יב,הג) "וכן שאר מצוות עשה

שהנשים פטורות מהן - אם רצו לעשות אותה בלא

ברכה², אין ממחין בידן" (ציצית ג,טז). ולגבי השכר, כמו

בתלמוד תורה: "אישה שלמדה תורה, יש לה שכר;

אבל אינו שכר האישה, מפני שלא נצטווה, וכל העושה

דבר שאינו מצווה עליו, אין שכרו כשכר המצווה שעשה

אלא פחות ממנו" (תלמוד תורה א,טז). **ועבדים -** שהם

במצב ביניים טרם גיורם: "העבדים שהטבילו אותם

לשם עבדות, וקיבלו עליהם מצוות שהעבדים חייבים

בהם - יצאו מכלל הגויים, ולכלל ישראל לא באו"

(איסורי ביאה יב,ט"א). **וקטנים -** "הבן - משיוולד עד שיהיה

בן שלוש עשרה שנה - נקרא קטן. ונקרא תינוק..." (ראה

אישות ב,יא) והתורה לא חייבתו במצוות, ולימודם

מדין חינוך ראה הלכה ז, ועוד "האפטרופין עושין

לקטנים סוכה ולולב, וציצית, ושופר, וספר תורה תפילין

¹ **גאולת קרקעות.** השלם: "... אם היה המקדיש כוהן

או לוי, הרי זה גואל לעולם, ואפילו עבר עליה היובל

ולא נפדית מן ההקדש, פודה אותה אחר היובל" (ערכין

ד,ט). "כוהנים ולויים שמכרו שדה משדות עריהם, או

בית מבתי ערי חומה שלהן - אינן גואלין כסדר הזה:

אלא מוכרין השדות ואפילו סמוך ליובל, וגואלין מיד;

ואם הקדישו שדה, גואלין מיד ההקדש לאחר היובל;

וגואלין בתי ערי חומה כל זמן שירצו, אפילו אחר כמה

שנים - שנאמר "גאולת עולם, תהיה ללויים" (ויקרא

כה,לב) " (שמיטה ויובל יג,ז).

² **ברכת שאינו מצווה.** מארי שם: "והטעם כתבו בשם

הגר"א היאך תאמר וצונו והיא לא נצטווה...בכל

אופן ברור שלדעת רבנו ורש"י אם מברכות - ברכתן

ברכה לבטלה, ויש בה איסור מהתורה והיא מן

החמורות כלומר נשא שם שמיים לשוא וכמו שכתב

רבנו בברכות א,טו. ויש להודיע ולהזהיר בנות תימן

הלומדות אצל הנוהגים להקל כרבנו תם, שלא יקלו

בחמורות לפי מנהגו וקבלתו, ובל תתחסדנה עד כדי

לולב בדבר חמור כזה שהוא נשיאת שם שמים

לבטלה לשטת רבנו " וע"ש.

ומזוזה, ומגילה. כללו של דבר: כל מצוות עשה שיש

לה קצבה, בין שהיא מדברי תורה בין שהיא מדברי

סופרים - עושין להם, אף על פי שאינן חייבין במצוה

מכל המצוות אלא כדי לחנכן" (נחלות יא,טז). חרש

שאינו שומע ואינו מדבר (אישות ב,כו) ושוטה (שאינו

שלם בדעתו), הגם שלא

נזכרו כאן, פטורים כבכל

המצוות. **מי שחציו עבד**

וחציו בן חורין - כדוגמא

למצואות כזו ראה: "...וכן

עבד של שני שותפין

ששיחרר אחד מהן את

חלקו, בין בכסף בין בשטר -

קנה חציו; והרי חציו עבד,

וחציו בן חורין" (עבדים ז,הד). וזהו מצב זמני: "מי שחציו

עבד וחציו בן חורין... כופין את רבו, ועושה אותו בן

חורין, וכותב שטר עליו בחצי דמיו" (עבדים ז,הז).

וטומטום - הגדרתו: "ומי שאין לו לא [איברי] זכרות

ולא נקבות, אלא אטום - הוא הנקרא טומטום; וגם הוא

ספק [ספק במציאות]³, כלומר הספק הוא האם הוא

זכר או נקבה]. ואם נקדע הטומטום ונמצא זכר, הרי הוא

כזכר ודאי; ואם נמצא נקבה, הרי הוא נקבה" (אישות ב,כה).

ואנדרוגינוס - הגדרתו: "מי שיש לו אברי זכרות, ואברי

נקבות - הוא הנקרא אנדרוגינוס; והוא ספק [בדין]³,

כלומר הספק התמידי הוא האם להתייחס אליו כזכר

או כנקבה מבחינת חיובי ההלכה] אם זכר אם נקבה,

ואין לו סימן שיוודע בו, אם הוא זכר ודאי או נקבה

ודאית, **לעולם**" (אישות ב,כה [כד]) "וטומטום ואנדרוגינוס

שהיו בן שתים עשרה שנה ויום אחד, הרי הן בחוקת

גדולים; והם שנדבר בהן, בכל מקום" (שם). **חייבין -**

"טומטום ואנדרוגינוס, חייבין בכולן מספק; לפיכך אין

מברכין, אלא עושין בלא ברכה" (ציצית ג,טז).

³ מארי, ציצית ג, [טז], אות כט.

אותו מידי חובתו, אלא החייב באותו הדבר מן התורה כמותו" (ברכות ה,טו). ואם היה חייב כמותו - יכול אף לברך לו "אף על פי שברך ויצא ידי חובתו, מותר לו לברך לאחרים שלא יצאו ידי חובתו, כדי להוציאן - חוץ מברכת ההנייה שאין בה מצוה, שאינו מברך לאחרים אלא אם כן נהנה עימה" (ברכות א,י). **אנדרוגינוס מוציא את מינו** - מי שאנדרוגינוס כמוהו, כיון שהספק הוא בדינו, בשונה מטומטום בו הספק במציאות. **ואינו מוציא את שאינו מינו; טומטום אינו מוציא לא את מינו** - שיתכן שיתגלה כנקבה וחברו יתגלה כזכר, **ולא את שאינו מינו** - שהטומטום שנקרע, אפשר שיימצא זכר ואפשר שיימצא נקבה.

ג וכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין - ראה ביאור הלכה א. **אינו מוציא אפילו לעצמו, שאין צד עבדות שבו** - הפטור משמיעת השופר. **מוציא צד חירות שבו**. **אלא כיצד יוצא ידי חובתו, שישמע מן חורין שיתקע לו**.

❖ כוונה (ד)

ד. הלכה זו עוסקת בכוונה הצריכה להיות הן בשעת התקיעה והן בשעת השמיעה. ובאופן כללי מצוות שעיקרן הוא המחשבה כגון קריאת שמע, תפילה ושמיעת קול שופר מחייבות כוונה, אך מצוות שעיקרן פעולה שהם רוב המצוות המעשיות כיום - כאכילת מצה בפסח ונטילת לולב - **אינן צריכות כוונה**⁴. ולא ההנאה קובעת אלא המחשבה וכוונת הלב. **המתעסק** - הגדרת מתעסק (בענייני כוונה ומעשה) **כאן** הוא מי שעושה מעשה ללא כוונת המצווה (כלומר שומע על מנת לצאת ידי חובת המצווה). בשונה מדרך כלל שמשמעו מי שעושה מעשה ללא כוונת מעשה, כלומר ללא שימת לב למה הוא עושה. **המתעסק בתקיעת שופר להתלמד, לא יצא ידי חובתו** - אלא שתהא כוונתו רק כדי לצאת ידי חובתו ולא יערב כל כוונה אחרת⁵. **וכן השומע מן המתעסק, לא יצא**. **נתכוון שומע לצאת ידי חובתו ולא נתכוון התוקע להוציא, או שנתכוון התוקע להוציא ולא נתכוון השומע לצאת** - **לא יצא ידי חובתו: עד שיתכוון שומע, ומשמיע** - מדוע צריך את כוונת התוקע, הרי המצוה היא על השמיעה? משום שכאן הוא תוקע על מנת להוציא אחרים ידי חובתם (שד"ה).

ה. הלכה זו ברורה מהלכה קודמת.

ב כל מי שאינו חייב בדבר, אינו מוציא את החייב ידי חובתו; לפיכך אישה או קטן שתקעו בשופר, השומע מהן לא יצא. אנדרוגינוס מוציא את מינו, ואינו מוציא את שאינו מינו; טומטום אינו מוציא לא את מינו, ולא את שאינו מינו - שהטומטום שנקרע, אפשר שיימצא זכר ואפשר שיימצא נקבה.

ג וכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין, אינו מוציא אפילו לעצמו, שאין צד עבדות שבו, מוציא צד חירות שבו; אלא כיצד יוצא ידי חובתו, שישמע מן חורין שיתקע לו.

ד המתעסק בתקיעת שופר להתלמד, לא יצא ידי חובתו; וכן השומע מן המתעסק, לא יצא. נתכוון שומע לצאת ידי חובתו ולא נתכוון התוקע להוציא, או שנתכוון התוקע להוציא ולא נתכוון השומע לצאת - **לא יצא ידי חובתו: עד שיתכוון שומע, ומשמיע**.

ה מי שתקע ונתכוון להוציא כל השומע תקיעתו, ושמע השומע ונתכוון לצאת ידי חובתו - **יצא**, אף על פי שאין התוקע מתכוון לזה פלוני ששמע תקיעתו, ואינו יודעו: שהרי נתכוון לכל מי שישמענו. לפיכך מי שהיה מהלך בדרך או יושב בתוך ביתו, ושמע התקיעות משליח ציבור - **יצא**, אם נתכוון לצאת: שהרי שליח ציבור מתכוון להוציא את הרבים ידי חובתו.

ב. כל מי שאינו חייב בדבר, אינו מוציא את החייב ידי חובתו - ראה את הכלל השלם בברכת המזון "... אבל אם אכל ושבע, שנתחייב בברכת המזון מן התורה - אין אישה או קטן או עבד מוציאין אותו מידי חובתו: שכל החייב בדבר מן התורה - אין מוציאין

⁴ מצוות אינן צריכות כוונה. הובהר עפ"י מארי כאן. וכך פירש גם ר' אברהם בן הרמב"ם בשו"ת, סי' לד (מהדורת רמב"ם, פרדס סי' כז) הובא ב"ד"פ חמץ ומצה ו,ג.

⁵ כוונת השמיעה. מארי: אבל כשבתוך הכוונה להוציא יש מחשבת לימוד או הערת ישנים או לשד [או לשיר], אע"פ שנתכוון גם להוציא, לא יצא התוקע ולא השומע ממנו.

❖ **תקיעה בשבת (ה-י)**

ו יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת -

דבר זה יכול להיות הן בימינו - בו קובעים את התאריך עפ"י החשבון האסטרונומי המבואר בהלכות קידוש החודש, ואם מולד (הזמן בו הירח מופיע לראשונה החודש) חודש תשרי חל ביום שישי, נדחה ראש השנה לשבת. ובזמן שמחליטים עפ"י ראית הירח - מהרה בימינו - עם העזרות בחישובים האסטרונומיים יכול ראש השנה לחול בכל יום. **אין תוקעין בשופר בכל מקום** - כפי שיבואר בתנאי הלכה ת. **אף על פי שהתקיעה אסורה משום שבות** - ראה הגדרתה בביאור א, ד. **ומן הדין היה שתוקעין** - שהרי בזמן שעובר על מצות השבות, מקיים את מצות התורה (בניגוד למעשה המובא בהלכה א, ד). **יבוא עשה של תורה, וידחה שבות של דבריהם!** אלא שהסיבה היא: **גזרה שמא יטלנו בידו** - כך גם בנטילת לולב בשבת (לולב ז, יב[ג]). ובקריאת מגילת

אסתר בשבת (מגילה א, ג). **ויוליכו למי שיתקע לו, ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים או מוציאו מרשות לרשות** - ודבר זה איסור תורה: "ההוצאה מרשות לרשות, מלאכה מאבות מלאכות היא. ואף על פי שדבר זה, עם כל גופי תורה, מפי משה, מסיני נאמרו--הרי הוא אומר בתורה "איש ואישה אל יעשו עוד מלאכה, לתרומת הקודש; ויכלא העם, מהביא" (שמות ל, י); **הא למדת שההבאה, מלאכה קורא אותה. וכן למדו מפי השמועה, שהמעביר ברשות הרבים מתחילת ארבע לסוף ארבע--הרי הוא כמוציא מרשות לרשות, וחייב" (שבת יב, ח).** **ויבוא לידי איסור סקילה** - איסור לא תעשה שחייב על עשיית מלאכה בשבת, שאם עשה ברצונו בזדון והיו שם עדים והתראה- נסקל (שבת א, א). ויש כח לחכמים לעשות זאת: "וכן אם ראו [בית דין] לפי שעה לבטל מצות עשה, או לעבור על מצות לא תעשה, כדי להחזיר רבים לדת, או להציל רבים מישראל מלהיכשל בדברים אחרים-- עושין לפי מה שהשעה צריכה. כשם שהרופא חותך ידו

ו יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, אין תוקעין בשופר בכל מקום: אף על פי שהתקיעה, משום שבות; ומן הדין היה, שתוקעין--יבוא עשה של תורה, וידחה שבות של דבריהם. ולמה אין תוקעין: גזירה שמא יטלנו בידו, ויוליכו למי שיתקע לו, ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים או מוציאו מרשות לרשות, ויבוא לידי איסור סקילה-- שהכול חייבים בתקיעה, ואין הכול בקיאים לתקוע.

ז התינוקות שלא הגיעו לחינוך--אין מעכבין אותן מלתקוע בשבת שאינה יום טוב של ראש השנה, כדי שילמדו; ומותר לגדול להתעסק עימהן כדי ללמדן, בין קטן שהגיע לחינוך, בין קטן שלא הגיע לחינוך: שהתקיעה, אין איסורה אלא משום שבות.

או רגלו של זה, כדי שיחיה כולו: כך בית דין מורין בזמן מן הזמנים לעבור על מקצת מצוות לפי שעה, כדי שיתקיימו כולן--כדרך שאמרו חכמים הראשונים, חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה" (ממרים ב, ח-ט). **שהכול חייבים בתקיעה** - כלומר הכל חייבים לשמוע קול התקיעה, ואין הכול בקיאים לתקוע.

ז התינוקות - "תינוק" הוא מי שלפני גיל שלוש עשרה (ראה בהלכה א בביאור קטן) **שלא הגיעו לחינוך** - זמן זה תלוי בכל ילד ובממוצע כגיל שש-שבע. **אין מעכבין אותן מלתקוע בשבת שאינה יום טוב של ראש השנה, כדי שילמדו; ומותר לגדול להתעסק עימהן כדי ללמדן** - בדברים בלבד, כגון שיאמר לו קצר את השבר, הרעד את התרועה וכדומה, לא שיקח את השופר בידו, שהריהו מוקצה. ודין זה בשבת רגילה שאינה יום טוב, אבל **ביום טוב** - כלומר בכל יום טוב שאינו שבת מותר להתעסק עימהן **בין קטן שהגיע לחינוך, בין קטן שלא הגיע לחינוך** - ורק כדי ללמדן באותם תנאים שנוכרו: להדריכו בדברים בלבד (מ). **שהתקיעה, אין איסורה אלא משום שבות** - והקלו חכמים כאן משום החינוך למצוה אע"פ שלעניין מוקצה החמירו בשבת יותר מביום טוב.

בשבת כל זמן שבית דין יושבין - "בית דין הגדול - היו יושבין מתמיד של שחר, עד תמיד של בין הערביים; ובשבתות וימים טובים, היו יושבין בבית המדרש שבהר הבית." (שם ג,א), **ולא אנשי ירושלים בלבד, אלא כל עיר שהייתה בתוך תחום ירושלים, והייתה רואה ירושלים לא שתהיה בתוך הנחל, והייתה שומעת קול תקיעת ירושלים לא שתהיה בראש ההר, והייתה יכולה לבוא לירושלים לא שיהיה נהר מפסיק ביניהם** - שהרי אין עוברים נהר בשחייה ביום טוב כמו בשבת: "אין שטין על פני המים - גזירה, שמא יתקן חבית של שייטין" (שבת כג,ה). וראה ביאור א,ד בעניין זה. **אנשי אותה העיר היו תוקעים בשבת כירושלים; אבל בשאר ערי ישראל, לא היו תוקעין.**

ט ובזמן הזה שחרב המקדש, כל מקום שיש בו בית דין קבוע - והוא - כלומר בתנאי שיהיה סמוך - "סמוך מפי סמוך. ומשה רבנו סמך יהושוע ביד, שנאמר "ויסמוך את ידיו עליו, ויצוהו" (במדבר כו,ג)... וכיצד היא הסמיכה לדורות: לא שיסמכו ידיהן על ראש הזקן, אלא שקורין לו רבי, ואומרים לו הרי אתה סמוך, ויש לך רשות לדון אפילו דיני קנסות (סנהדרין ד,א-ג, ובכל הפרק ענייני סמיכה). **בארץ** - שאין סמיכה אלא בארץ ישראל: "אין סומכין זקנים בחוצה לארץ, ואף על פי שאלו הסומכין נסמכו בארץ..." (שם ד,ו). **תוקעין בו בשבת. ואין תוקעין בשבת, בבית דין שקידשו את החודש** - ואין קיומו של בית דין זה - מהרה יתחדש⁶ - תלוי במקדש או בסנהדרין, כפי שהיה בפועל (ראה קידוש החודש ג,ו) בית דין זה יש לו תוקף מיוחד: "בית דין שקידשו את החודש - בין שוגגין, בין מוטעין, בין אנוסין - הרי זה מקודש, וחייבין הכול לתקן המועדות על יום שקידשו בו: אף על פי שזה ידע שטעו, חייב לסמוך עליהם, שאין הדבר מסור אלא להם, ומי שציווה לשמור המועדות הוא ציווה לסמוך עליהם - שנאמר "אשר תקראו אותם...". [כלומר לכם, אתם יש לכם יכולת לקרוא את המועדים] (ויקרא כג,ו) ויקרא כג,ד; ויקרא כג,ז) (קידוש החודש ב,אין). **אבל שאר בתי דינין, אין תוקעין בהן אף על פי שהן סמוכין. ואין תוקעין אלא בפני בית דין בלבד, כל זמן שהן יושבין, ואפילו ננערו - נתכוננו לעמוד ולא עמדו, תוקעין בפניהם; אבל חוץ לבית דין, אין**

ח כשגזרו שלא לתקוע בשבת, לא גזרו אלא במקום שאין בו בית דין; אבל בזמן שהיה המקדש קיים, והיה בית דין הגדול בירושלים, היו הכול תוקעין בירושלים בשבת, כל זמן שבית דין יושבין. ולא אנשי ירושלים בלבד, אלא כל עיר שהייתה בתוך תחום ירושלים, והייתה רואה ירושלים לא שתהיה בתוך הנחל, והייתה שומעת קול תקיעת ירושלים לא שתהיה בראש ההר, והייתה יכולה לבוא לירושלים לא שיהיה נהר מפסיק ביניהם--אנשי אותה העיר היו תוקעים בשבת כירושלים; אבל בשאר ערי ישראל, לא היו תוקעין.

ט ובזמן הזה שחרב המקדש, כל מקום שיש בו בית דין קבוע--והוא, שיהיה סמוך בארץ--תוקעין בו בשבת. ואין תוקעין בשבת, אלא בבית דין שקידשו את החודש; אבל שאר בתי דינין, אין תוקעין בהן אף על פי שהן סמוכין. ואין תוקעין אלא בפני בית דין בלבד, כל זמן שהן יושבין, ואפילו ננערו לעמוד ולא עמדו, תוקעין בפניהם; אבל חוץ לבית דין, אין תוקעין. ולמה תוקעין בפני בית דין--מפני שבית דין זריזין הן, ולא יבואו התוקעין להעביר השופר בפניהם ברשות הרבים, שבית דין מזהירין את העם, ומודיעין אותן.

ח. כשגזרו שלא לתקוע בשבת, לא גזרו אלא במקום שאין בו בית דין; אבל בזמן שהיה המקדש קיים והיה בית דין הגדול בירושלים - "בית דין הגדול במקדש, והוא הנקרא סנהדרין גדולה. ומניינם אחד ושבעים" (סנהדרין א,הג). והסנהדרין היו יושבים בבית המקדש: "שמונה לשכות היו בעזרת ישראל...לשכת הגזית--שבה סנהדרין גדולה יושבת, וחצייה היה קודש וחצייה חול; ולה שני פתחים, אחד לקודש ואחד לחול. ובחצי של חול, היו הסנהדרין יושבין" (בבבא קט,ה-טו-יג). **היו הכול תוקעין בירושלים**

⁶ **סמיכה בימינו.** ראה דברי רבנו על חידוש הסמיכה: "נראין לי הדברים, שאם הסכימו כל החכמים שבארץ ישראל למנות דינין ולסמוך אותן--הרי אלו סמוכין, ויש להן לדון דיני קנסות, ויש להן לסמוך לאחרים. אם כן, למה היו החכמים מצטערין על הסמיכה, כדי שלא ייבטלו דיני קנסות מישראל: לפי שישראל מפורין, ואי אפשר שיסכימו כולן [כמו היום...]; ואם היה שם סמוך מפי סמוך, אינו צריך דעת כולן, אלא דן דיני קנסות לכולן, שהרי נסמך מפי בית דין. והדבר צריך הכרע" (סנהדרין ד,ב).

של ראש השנה - קדושה אחת הן וכיום אחד הן חשובים... " (יום טוב א, כז). ויום טוב שני אינו יכול לצאת בשבת, שהרי יום טוב ראשון אינו יכול לצאת בשישי: "אין קובעין לעולם ראש חודש תשרי לפי חשבון זה, לא באחד בשבת [יום ראשון בשבוע], ולא ברביעי בשבת, ולא בערב שבת - סימן להם אד"ו" (קידוש החודש ז, א). **ואם חל יום ראשון להיות בשבת ולא היה במקום בית דין הראויין לתקוע, תוקעין בשני בלבד.**

י בזמן הזה, שאנו עושין שני ימים בגליות, כדרך שתוקעין בראשון, תוקעין בשני; ואם חל יום ראשון להיות בשבת ולא היה במקום בית דין הראויין לתקוע, תוקעין בשני בלבד.

תוקעין⁷. ולמה תוקעין בפני בית דין? מפני שבת דין זריזין הן - וכדי שלא תשתכח תורת שופר שחיוב תקיעתו רק יום אחד, בשונה מלולב (ראה ז, יז [נח]). ולא יבוא התוקעין להעביר השופר בפניהם ברשות הרבים, שבת דין מזהירין את העם, ומודיעין אותן - השלם: "כדרך שנצטווה הדיין לנהוג במידה זו, כך נצטוו הציבור לנהוג כבוד בדיין-- שנאמר "ואצווה אתכם" (דברים א, יח), זו אזהרה לציבור שתהיה אימת הדיין עליהן. ולא יתבזה בפניהם, ולא ינהוג קלות ראש בעצמו" (סנהדרין כה, דג).

י בזמן הזה, שאנו עושין שני ימים בגליות - כלומר בגלות עושים כל יום טוב שני ימים טובים, ודבר זה היה תחילה בשל מגבלות תקשורת השליחים, אך כיום שאפשר להודיע לגולה מיד: "תקנת חכמים היא, שייזהרו במנהג אבותיהם שבידיהם" (קידוש החודש ה, ה). אלא שראש השנה נעשה שני ימים גם בארץ ישראל בזמן הזה, וההיבט הנוסף הוא: "ולא עוד, אלא אפילו בירושלים עצמה שהוא מקום בית דין, פעמים רבות היו עושין יום טוב של ראש השנה שני ימים טובים, שאם לא באו עדים כל יום שלושים, נוהגין היו באותו היום [כלומר שבפעמים בהם חכמים היו צופים מתוך חישובים אסטרונומיים שראש החודש יחול ביום השלושים של חודש אלול, ומצפים לעדים לקבוע את החודש] שמצפין לעדים קודש ולמחר קודש; והואיל והיו עושין אותו שני ימים, ואפילו בזמן הראייה [כלומר אפילו בזמן זבו היו קובעים את ראש החודש עפ"י ראיית העדים], התקינו שיהיו עושין אפילו בני ארץ ישראל אותו תמיד שני ימים, בזמן הזה שקובעין על החשבון. הנה למדת שאפילו יום טוב שני של ראש השנה בזמן הזה, מדברי סופרים" (קידוש החודש ה, ח). **כדרך שתוקעין בראשון, תוקעין בשני -** למנין התקיעות, סדרן ומקומן בסדר התפילה, ולא לענין ברכת שהחיינו⁸, שמברכים רק ביום טוב הראשון, וביום טוב שני אינו מברך אלא אם כן חל יום טוב ראשון בשבת, שהרי "שני ימים טובים

⁷ תקיעה ביובל ובראש השנה. השווה: "שופר של יובל ושל ראש השנה, אחד הוא לכל דבר; ואחד היובל ואחד ראש השנה לתקיעות: אלא שביובל תוקעין בין בבית דין שקידשו בו את החודש, ובין בבית דין שלא קידשו בו את החודש; וכל יחיד ויחיד חייב לתקוע כל זמן שבת דין יושבין, ושלא בפני בית דין. [יב] ובראש השנה שחל להיות בשבת, לא היו תוקעין אלא בבית דין שקידשו בו את החודש; ואין כל יחיד ויחיד תוקע, אלא בפני בית דין." (שמטה י, יד [יא]).